

Colligite quae superaverant fragmenta, ne pereant!
(J 6,12)

Zbierzcie ułamki, które pozostały, by nie zginęły!

M. Józefa od Wcielenia OCD

Zbierzcie ułamki

Moja droga do Karmelu

Zredagowała
Monika Białkowska

Flos Carmeli
Poznań 2014

© Karmelitanki Bose, Gniezno

All rights reserved. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Reprodukowanie, kopiowanie w urządzeniach przetwarzania danych, odtwarzanie w jakiegokolwiek formie za wyłącznym zezwoleniem właściciela praw autorskich.

Fotografie pochodzą z archiwum M. Józefy od Wcielenia OCD i archiwum Karmelu Gnieźnieńskiego

Redakcja: Monika Białkowska

Konsultacja: Siostry Karmelitanki Bose, Gniezno

Projekt okładki: Agnieszka Dolska

Imprimi potest

O. Roman Jan Hernoga OCD, Prowincjał

Warszawa, dn. 21.02.2014 r., L. dz. 58/P/2014

ISBN 978-83-62536-74-0

Wydawnictwo Flos Carmeli

ul. Działowa 25; 61-747 Poznań

tel.: 61 856 08 34 | fax: 61 856 09 47

www.floscarmeli.pl

e-mail: wydawnictwo@floscarmeli.poznan.pl

Przedmowa

Matka Maria Józefa od Wcielenia była naszą siostrą i wraz z nami współtworzyła gnieźnieński Karmel. Wpisała się w serce każdej z nas i pozostała w naszej pamięci jako osoba radosna, pełna życia i pasji, z jaką podejmowała swoje karmelitańskie powołanie w kolejnych klasztorach. Ubogacała nas swoją żywą wiarą, pogodą ducha, poczuciem humoru, energiczna i zdecydowana w życiowej wędrówce, zainteresowana sprawami ludzi, za których się modliła. Na ostatnim etapie dotknięta cierpieniem, chorobą, niemocą, była wytrwała i uległa, i ogromnie wdzięczna za obecność, pomoc, troskę. Siostrzaną bliskość i serdeczność odwzajemniała spojrzeniem, nie mogąc już komunikować się w inny sposób. Modliłyśmy się z nią i przy niej. A teraz

odczuwamy nadal jej duchowe wsparcie, obecność. Stąd książka, która chciałaby przybliżyć jej osobę i utrwalić wspomnienie o niej. Mamy nadzieję, że pokrzepi i pozostawi dobry smak, jak okruszyna chleba.

Siostry Karmelitanki Bose z Karmelu
Św. Rodziny: Jezusa, Maryi i Józefa w Gnieźnie

Wstęp

Bóg jest tak hojny, że zwykle daje więcej, niż nam trzeba. Daje nam łaski w nadmiarze po to, abyśmy sami nasyciwszy się, wiernie pozbiali „ułamki” i dalej dzielili się nimi z bliźnimi. Do nas należy nie zmarnować niczego.

Ilekcroć czytałam historię rozmnożenia chleba, wywierała na mnie duże wrażenie. Jest ona w gruncie rzeczy historią życia człowieka wiernego łasce: bo kto tej łasce jest niewierny, ten ją zniszczy i zmarnuje. Tymczasem nic z Bożego daru nie może zginąć, wszystkie jego ułamki to święte okruszyny, o które żebrała śmiała Kanańska: „Panie, i szczenięta jedzą z odrobin, które spadają ze stołu panów ich”.

Już od śmierci Tatusia myślałam, by zebrać „ułamki i okruszyny” z naszego wspólnego życia

rodzinnego i tym sposobem dać wyraz głębokiej wdzięczności najpierw Bogu za wszystko, co od Niego otrzymaliśmy, potem Rodzicom, a na koniec Rodzeństwu. W następnych latach ta myśl nieraz powracała, ale dopiero w 10. rocznicę śmierci Tatusia definitywnie postanowiłam, nie bez pewnego wyraźnego przynaglenia wewnętrznego, chwycić za pióro i pisać. Czynię to pod okiem Maryi i Jej natchnieniem kierowana oraz wzmocniona błogosławieństwem Jezusa wstępującego w Niebo, dokąd nasze oczy zwrócone są z głęboką wiarą, że kiedyś tam wszyscy się spotkamy w Mieszkaniu Ojca Niebios.

Niech wdzięczność i chwała, którą tu chcę Bogu wypowiedzieć, będzie również chwałą Maryi, Józefa świętego i Bożego Dzieciątka – a nam wszystkim niech opowiadanie tej chwały Bożej stanie się pociechą, radością, umocnieniem i zjednoczeniem naszych umysłów i serc w miłości Bożej i w miłości wzajemnej.

S. Maria Józefa od Wcielenia OCD

Ligustrowa dziewczynka

Dzieciństwa w Lubostroniu

PIERWSZE KROKI

Pierwsze, a zarazem najpiękniejsze moje wspomnienia, jasne, czyste i promienne, wiążą się z Lubostroniem – lubym ustroniem dzieciństwa, i z solidnym budynkiem z czerwonej cegły, który oprócz tego, że służył za szkołę, był również naszym domem.

Kiedy tatuś obejmował posadę nauczyciela i wprowadzał się do służbowego mieszkania, był jeszcze kawalerem. Budynek był zupełnie nowy i nikt inny jeszcze w nim nie mieszkał. Przez kilka pierwszych nocy, regularnie o tej samej godzinie, budził tatusia dziwny dźwięk – ni to szmer, ni przytłumione, ciężkie kroki, jakby człapanie zmęczonego człowieka. Wstawał więc tatuś i sprawdzał, czy nikt nie chodzi po budynku, ale wszędzie było pusto i cicho. Zaczął się nawet zastanawiać, czy to nie duchy jakie przychodzą: ale skąd duchy w nowym domu? W końcu uparł się, że rozwiąże tajemnicę. Jednej nocy wyszedł więc z mieszkania po cichu, zapalając światło dopiero w ostatniej chwili. I znalazł winnego nocnych hałasów! Na korytarzu stał zdziwiony nieco jeź –

stary i zmęczony, ale zadowolony nie mniej niż tatuś w nowym domu. Co tatuś zrobił z nim tamtej nocy nie wiem, ale z samego rana zadbał o to, by jeź miał własny kąpiel, w którym będzie równie szczęśliwy, jak szczęśliwi mają być pod tym dachem ludzie.

Rodzice moi pobrali się 2 października 1906 roku w kościele pw. św. Mikołaja w Łabiszynie. Był wtorek, wspomnienie świętych Aniołów Stróżów, a zarazem dziewiętnaste urodziny mamusi. Dwa dni później, w czwartek wieczorem, nowożeńcy przyjechali do budynku lubostrońskiej szkoły, która miała stać się domem dla nich, a później również dla ich dzieci.

Kiedy stanęli przed domem, pierwszym, co rzuciło się w oczy mamusi i co zapamiętała na zawsze, był ogród pełen przepięknych róż. Potem nadeszła pierwsza wspólna niedziela – święto Matki Boskiej Różańcowej. Różaniec w naturalny sposób stał się więc fundamentem naszego rodzinnego życia. Każdego dnia wieczorem spotykaliśmy się w sypialni rodziców, żeby wspólnie odmawiać różańcową modlitwę. Bardzo to lubi-

łam i wyczekiwałam tych chwil, choć moje motywacje niekoniecznie zachwyciły rodziców. A mnie bawiła na przykład kakofonia głosów: niski głos taty, średni mamy i nasze dziecięce, piskliwe głosiki połączone wspólną modlitwą brzmiały tak, że niejedną raz zdarzało mi się wybuchnąć śmiechem. Odsyłano mnie wtedy natychmiast do jadalni, żebym posiedziała w samotności – ale to znów bardzo mi się podobało i niespecjalnie zabiegałam o powrót do towarzystwa. Kończyło się tak, że rodzice sami po mnie przychodzili i wybaczało wszystko – aż do następnego razu.

DWA OBRAZKI

Talent do dostrzegania komicznych sytuacji w życiu zawsze miałam. Umiałam też naśladować ruchy, głos i mimikę innych osób. Miałam może trzy lata, kiedy z Łabiszyna przyjechała do nas babcia, nieco kulejąca, bo akurat bolała ją noga. Bardzo szybko zaczęłam chodzić po pokoju tak samo, jak ona, a dorośli nie mieli najmniejszego problemu z rozpoznaniem mojej parodii.

Dopóki moje poczucie komizmu sytuacji uwiadczało się tylko w domu, nie był to wielki

Biogram

22 grudnia 1911 roku Irena Elżbieta Szweda przyszła na świat wraz z Leonem, bliźniaczym bratem, w Lubostroniu. W 1920 roku cała rodzina przeprowadziła się do Bydgoszczy, gdzie Irena spędziła lata szkolne. W latach 1934-1938 studiowała ekonomię w Poznaniu, tutaj również zapragnęła podjąć drogę powołania karmelitańskiego. Po skończonych studiach zgłosiła się do poznańskiego Karmelu, a siostry zaproponowały jej dołączenie do tworzonego właśnie klasztoru w Wilnie. Datę wstąpienia wyznaczono na 8 września 1939 roku, ale wybuch wojny to uniemożliwił. Lata wojenne spędziła w Bydgoszczy, podejmując pracę biurową. 3 maja 1945 roku wstąpiła do Karmelu w Poznaniu, przy obłóczynach przyjęła imię Maria Józefa od św. Stanisława Kostki, które później na jej prośbę zostało zamienione na Maria Józefa od Wcielenia. 14 listopada 1949 roku złożyła profesję uroczystą.

Gdy w 1963 roku została wybrana przeoryszą, rozpoczęła starania o założenie nowego Karmelu pod wezwaniem Narodzenia Pańskiego. Pragnęła dokonać fundacji w Gnieźnie, jednak ówczesna sytuacja i panujący komunizm uniemożliwił to i Karmel powstał w Bydgoszczy, 5 sierpnia 1966 roku (wspólnota przeniosła się później do Tryszczyzna i tu zbudowano klasztor). Gniezno było jednak nadal obecne w sercu Matki i gdy w 1984 roku została przeoryszą w Tryszczyźnie, na zaproszenie Prymasa Józefa Glempa rozpoczęła przygotowania do fundacji w Gnieźnie. Zabiegała o potrzebne środki finansowe, zdobywając je od licznych dobrodziejów z całego świata i utrzymując z nimi korespondencję w kilku językach.

Gdy 30 czerwca 1995 grupa siostr z Tryszczyzna zapoczątkowała gnieźnieński Karmel Świętej Rodziny: Jezusa, Maryi i Józefa, na czele grupy stanęła 84-letnia Matka Józefa.

Nadal służyła wspólnocie swoimi darami, zajmowała się korespondencją, ale powoli rozpoczynał się ostatni etap życia, naznaczony cierpieniem. Poważnie chorowała od 2007 roku i była całkowicie zależna od pomocy i opieki siostr. W uroczystość Jana Chrzciciela, 24 czerwca 2008 roku, o świecie przeszła z tego świata do Domu Ojca.

Spis treści

Przedmowa	5
Wstęp	7
Ligustrowa dziewczynka.	
Dzieciństwo w Lubostroniu	9
Pierwsze kroki	10
Dwa obrazki	12
Śpiewający porucznik	16
Bliźniak i zwierzęta	21
Rany na ciele i duszy	27
Po co się bać?	30
Tylko Bóg!	37
Ulka	41
Pożegnanie z Lubostroniem	45
Ciebie kocha bardziej.	
Lata gimnazjalne w Bydgoszczy	47
Bydgoskie początki	48
Wychowawcy i mistrzowie	51
Przez ciernie	56
Bliźniaczka Jezusa	61
Ksiądz Michał Kozal	63
Dom w Bydgoszczy	71
Wiara i książki	81
Daj się konsekwentnie!	88
Zemsta na Adamie	94
Gimnazjalne przyjaźnie	98

Powołanie Arnolda	101
Znaki i tęsknoty	105
Oczekiwanie	110
Znów na wsi	118
Żeby Mu nie zginęła. Studia w Poznaniu	125
Na Ogrodową	126
W domu pani Brownsford	128
Ukryta pod Szkaplerzem	135
Ksiądz Aleksander Żychliński	141
Ślub i praca nad sobą	150
Przed bramą Karmelu. Poznań i wojna	157
Jak wojsko	158
Do Wilna	159
Ksiądz Leon Dachtera	167
Rozkazuję ci zostać świętą!	
Karmelitanka w Poznaniu	173
Powojenna nowicjuszka	174
Pożegnania z bliskimi	178
Ojciec Piotr Rostworowski	184
Bóg wybiera najmniejszych.	
Karmelitanka w Bydgoszczy i w Gnieźnie	187
Karmel Narodzenia Pańskiego	188
Karmel Świętej Rodziny	194
To trudna droga. Choroba i śmierć Matki Józefy	197
Biogram	211